

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

PROFESIONĀLAJĀ IZGLĪTĪBĀ IESAISTĪTO
VISPĀRIZGLĪTOJOŠO MĀCĪBU PRIEKŠMETU PEDAGOGU
KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANA

Gatis Ozoliņš

E-kulturoloģija. Sabiedrības grupas un kultūras veidi: subkultūru grupas

Materiāls izstrādāts
ESF Darbības programmas 2007. - 2013. gadam „Cilvēkresursi un nodarbinātība”
prioritātes 1.2. „Izglītība un prasmes”
pasākuma 1.2.1. „Profesionālās izglītības un vispārējo prasmju attīstība”
aktivitātes 1.2.1.2. „Vispārējo zināšanu un prasmju uzlabošana”
apakšaktivitātes 1.2.1.1.2. „Profesionālajā izglītībā iesaistīto pedagogu
kompetences paaugstināšana”
Latvijas Universitātes realizētā projekta
„Profesionālajā izglītībā iesaistīto vispārīzglītojošo mācību priekšmetu pedagogu
kompetences paaugstināšana”
(Vienošanās Nr.2009/0274/1DP/1.2.1.1.2/09/IPIA/VIAA/003,
LU reģistrācijas Nr.ESS2009/88) īstenošanai.

Rīga, 2011.

**Sabiedrības grupas un kultūras veidi:
subkultūru grupas**

Mācību stundas *Sabiedrības grupas un kultūras veidi: subkultūru grupas* mērķis:

Izglītojamie izprot **sabiedrību grupu daudzveidību un veido subkultūrgrupu kultūru tradīcijas izpratni**, saprot, ka kādas sabiedrības kultūra ir dažādu sabiedrības grupu savstarpējo attieksmju rezultāts.

Mācību stundas *Sabiedrības grupas un kultūras veidi: subkultūru grupas* uzdevumi:

1. Veidot izpratni par sabiedrības grupām un identitāti;
2. Veidot izpratni par subkultūrgrupu kultūru, vēsturi, vērtībām, performanci;
3. Noskaidrot stundas jēdzienus;
4. Veidot diskusiju, salīdzināt, izprast un secināt;
5. Izpildīt darba lapu.

Mācību stundas *Sabiedrības grupas un kultūras veidi: subkultūru grupas* pamatjēdzieni:

kontrkultūra, subkultūra, dominējošā kultūra

Mācību stundas *Sabiedrības grupas un kultūras veidi: subkultūru grupas* rezultāti:

1. Izprot kontrkultūras un subkultūru nozīmi mūsdienu sabiedrībā.
2. Apgūst vairāku subkultūrgrupu kultūras galvenos faktus.
3. Apgūst pamatjēdzienus.
4. Izpilda darba lapu.

Mācību stundas *Sabiedrības grupas un kultūras veidi: subkultūru grupas* metodes:

1. Virspusējās mācīšanās metodes, kas tiek lietotas mācību stundā: lekcija, demonstrējums (prezentācija, attēli), pārrunas.
2. Stratēģiskās mācīšanās metodes, kas tiek lietotas mācību stundā: diskusija; delfu metode, pētījums.

Kas ir subkultūra?

„Subkultūra – samērā patstāvīga garīgo un materiālo vērtību sistēma kādas kultūras ietvaros (piemēram, mazo grupu subkultūra), kas dažkārt izveidojusies kā pretnostatījums sabiedrības valdošajai kultūrai un ko vairākums uzskata kā mazvērtīgu vai pat kaitīgu.”

(Austruma, S., Muižarāja, I. 2010. Kulturoloģija vidusskolai. Rīga: Zvaigzne ABC. 180. lpp.)

„Vārdu “subkultūra” kulturoloģijā lieto divās nozīmēs. Dažkārt ar to apzīmē kādas nelielas grupas kultūru, kas ir citas lielākas kultūras satāvdaļa. Piemēram, latgaliešu kultūra varētu būt Latvijas kultūras subkultūra.

Tomēr biežāk ar subkultūru saprot sabiedrības zemāko slāņu kultūru. Šādai kultūras videi parasti raksturīgs zems izglītības līmenis, žargonu valoda, apreibinošu vielu (narkotiku, alkohola) kults, neformālas grupas (bandas), kuras vardarbīgi veido attiecības cita ar citu, naids pret turīgajiem slāņiem. Ja iedziļināmies vēsturē, tad atklājas, ka zemāko slāņu subkultūra bija īpaši raksturīga pilsētām, jo laukos cilvēki parasti piederēja pie zināmas zemnieku kopienas, kura nepieļāva šādu tradīciju veidošanos.”

(Ērgle, A., Purēns, V., Sviestiņa, I. 2009. Kulturoloģija. Rīga: Raka.)

Kas ir kontrkultūra?

Kontrkultūra – dzīvesveids, arī kultūras, mākslas izpausmes, kas atšķiras no sabiedrībā vairākumam pieņemamām normām un vērtībām, var būt vērsta pret dominējošo kultūru.

Kas ir dominējošā kultūra?

„Dominējošā kultūra ir atskaites punkts, konkrētas kultūras dominējošo vērtību, normu, uzvedības tipu, u. tml. iemiesotāja; subkultūra ir relatīvi neatkarīga kultūra dominējošās kultūras ietvaros, kam ir atšķirīga vērtīborientācija, kā arī savstarpējas komunikācijas modeļu kopums, subkultūru raksturo lielāka vai mazāka tolerance pret šo plašāko kontekstu, proti, dominējošo kultūru; kontrkultūra savukārt lielākoties tiek pozicionēta kā subkultūras radikāla

izpaušme, kam raksturīga klaja vēršanās pret dominējošo, vispāratzīto. Protests visai bieži ir vērsts arī pret dažādām institūcijām; visplašākajā nozīmē tā var tikt traktēta kā opozīcija valdošajai sabiedriski-politiskajai sakārtai. Cits modelis *subkultūru un kontrkultūru* liek vienādās pozīcijās, ne pakārtojuma attiecībās, uzsverot pirmās toleranci pret *dominējošo kultūru* un otrās – klajo pretošanos tai.”

(Vaska, G. 2005. Subkultūras un kontrkultūras definēšanas problēmas. *Literatūra un kultūra: process, mijiedarbība, problēmas*. Daugavpils: Saule. 47.-48. lpp.

Hipiji

Hipiju kustība izveidojās 20. gadsimta 60. gados un pastāv līdz mūsdienām. Sabiedriska interese par hipijiem radās 1967. gadā, kad par to plaši sāka rakstīt žurnālisti un kustībā iesaistījās daudz jaunu dalībnieku (pārsvarā pusaudži un jaunieši). Pateicoties televīzijai un presei, radās hipija portrets, kas bieži vien neatbilda patiesībai. Hipiji tika attēloti gan kā dīkdienīgi jaunieši, kas noliedz pastāvošās Rietumu sabiedrības vērtības (naudu, karjeru, konkurenci, privātīpašumu u. tml.), gan kā narkomāni un seksuāli izlaidīgi cilvēki, gan kā vienkārši naivi jaunieši, kas ģērbusies puķainās drēbēs un izrotājušies ar hipiju simboliem piedalās dažādos festivālos un akcijās, ceļo ar stopiem.

Pateicoties straujai hipiju kustības izplatībai un komercializācijai, daļa hipiju uzskatīja, ka tas ir pretēji hipiju ideāliem un 1967. gada 6. oktobrī pasludināja kustības beigas. Tomēr šādām akcijām vairs nebija nozīmes, jo hipiju dzīves stils no sākotnējām hipiju pilsētām – Sanfrancisko, Losandželosa, Ņujorka – plaši izplatījās gan Amerikas Savienotajās Valstīs, gan citviet pasaulē. Hipiju dzīves veids mūsdienās kļuvis par alternatīva dzīves stila iemiesojumu, kas noliedz Rietumu patērētājsabiedrības vērtības – vēlme pirkt un pārdot, materiālu lietu kults, vara un militarisms, sociālais statuss, politika un konformisms.

Jāuzsver, ka 20. gadsimta 60. gadi bija plašu un radikālu pārmaiņu laiks Rietumeiropā un Ziemeļamerikā. Lielā mērā tad veidojās vesela virkne dažādu parādību, no kurām mums šodien daudzas liekas pašas par sevi saprotamas.

Hipiju kustības *credo* bija – *Miers, mīlestība un brīvība*. No šī pasaules uzskata izveidojās arī citas attieksmes pret sāpīgākajām Rietumu sabiedrības

problēmām. Kā nozīmīgākās varam minēt pacifismu un antimilitārismu, kas nedaudz vēlāk 20. gadsimta 80. gadu vidū arī pasaules lielajā politikā radīja viedokli, ka nesaskaņas jārisina pārruna ceļā un neapšaubāmi palielināja starptautisko drošību (piemēram, mazinot atomkara draudus). Tāpat varam minēt dabas aizsardzību un ekoloģisko kustību, kas cīnās ļoti plašā areālā, sākot ar koku izciršanu Baltijas jūras kāpās līdz Arktisko ledāju kušanai. Starp nozīmīgām hipiju paaudzes idejām jāmin arī cīņa par sieviešu tiesībām un vienādām sieviešu iespējām gan darba tirgū, gan personiskajā dzīvē (šo ideju aizsākums meklējams jau 19. gadsimtā). Tas radīja nozīmīgu publicistiku, zinātniskus pētījumus, daudzus literārus darbus. Liela nozīme bija un vēl joprojām ir dažādu rasistisku aizspriedumu mazināšanai. Cīņa pret rasismu arī ir nozīmīga 20. gadsimta 60. gadu ideja. It sevišķi mūsdienās mēs sastopamies ar daudzām rasisma izpausmēm gan valstu, gan indivīdu attiecībās. Starp nozīmīgām idejām ir jāmin arī interese par dažādām Austrumu reliģijām un kristietības “pārdomāšanu”. Tas lielā mērā saistīts arī ar mūsdienās neviennozīmīgi vērtētajām jaunajām reliģiskajām kustībām (Bahai, Vaišnavi, Pēdējo dienu svētie, Jehovas liecinieki, Svani Satja Sai Baba u. c.). Tā ir vēlme tuvināt Rietumus un Austrumus, kas vienmēr ir pastāvējusi gan valstu un ekonomiku, gan reliģiju, baznīcu un kultūru līmenī.

Mūsdienās hipiju kustība vairs nav tik masveidīga un šādu dzīves veidu dzīvo retais. Vairāk tas izpaužas kā hipiju atstātā kultūras mantojuma apgūšana, iesaistīšanās aktivitātēs, kas saistāmas ar hipiisko pasaules uzskatu (noliedzot tradicionālās Rietumu vērtības: nauda, vara, slava), hipiju simbolikas lietošana, hipiju laika mūzikas aktualizēšana, dalība mūsdienu hipiju nometnēs un festivālos. Netieši daudzi no mums arī Latvijā pārņēmuši atsevišķus hipiju kultūras elementus. Piemēram, pārļošanu un dažādu rotaslietu (*feņkas*) pagatavošanu no aukliņām, diegiem, ādas, pērlītēm vai vārdus, piemēram, *tusiņš* (pasākums kopā ar draugiem).

NO
More
War

Jautājumi diskusijai:

Kā izskatās hipiji? Kādus hipiju simbolus un zīmes Jūs ziniet? Kā Jūs raksturotu hipiju? Kas Jūsaprāt ir nozīmīgākais viņu dzīvesveidā? Vai hipiju idejas ir vērtīgas? Kāpēc jā un kāpēc nē? Vai Jūs ziniet anekdotes par hipijiem?

Panki

Panku subkultūras popularitāte aizsākās 20. gadsimta 70. gadu otrajā pusē, kad tā piesaistīja plašāku sabiedrisku interesi un daudz dalībnieku.

Panku kustība uzplaukums galvenokārt ir saistīts ar mūziku un tās izpildījuma stilu. Par šī laikmeta pankroka mūzikas stila ikonām kļūst grupas *The Sex Pistols*, *The Clash*, *Ramones*. Pankroka un panku kustības estētikas viena no raksturīgākajām iezīmēm ir šokēt mietpilsonisko Rietumu sabiedrību, pieteikt jaunas vērtības un ideālus.

Paradokss – pankroka grupas, ka radās ar domu pretoties vispārējam patērnieciskumam un patiesu ideālu trūkumam, ātri sasniedzot slavas virsotnes kļūst par reiz noliegtās pasaules sastāvdaļu. Tāpat diezgan ātri izrādījās, ka sabiedrība pierod pie kādreiz šokējošā un pamazām sākas laikmets, kas prasa nemītīgu “šoka” porciju, lai iegūtu sabiedrisku ievērību (naudu, slavu, varu).

“Kā visas revolūcijas arī panku apvērsums neradās tukšā vietā – vecā rokmūzikas aristokrātija, aizrāvusies ar sapelnīto miljonu tērēšanu un aizvien lielākām mākslinieciskām ambīcijām. Septiņdesmito gadu vidū jau bija attālinājusies no pirmatnējā jauneklīgā ideālisma un dumpīguma. (..)

***Pistols* ne tuvu nebija paši prasmīgākie mūziķi, taču viņu izredzētība slēpās spējā prasmju minimumu izmatot ar 100% efektivitāti. Neņemot vērā legendāri nemuzikālo basistu Sidu Višesu, kas ierakstos tikpat kā nepiedalījās, viņi bija primitivitātes virtuozī un triju minūšu dziesmu – *Yes* koncertos pat ģitāras solo bija garāki – čempioni. Tādu dziesmu kā ‘No Feelings’, ‘God Save The Queen’, ‘Holidays In The Sun’, ‘E.M.I.’ u.c. uzbudinātā enerģija, lipīgie piedziedājumi un nervozais, nospriegoties izpildījums darbojās kā ložmetējs, kas klausītāju apšauda uzbāzīgām hormonu zalvēm. *Pistols* dziesmas līdz ar viņu menedžera Malkolma Maklarena konjunktūras izjūtu un manipulatoriskiem PR gājieniem panāca to, ka jaunatnes anarhijas ideja uz brīdi apvienoja milzumu sekotāju.”**

(Vāvere, K. 2009. 101 mūzikas albums vērtīgai kolekcijai. Rīga: Dienas Grāmata. 166. lpp.)

Viena no panku kustības nozīmīgākajām idejām un tas, ko panki atstājuši kopīgajā mūsdienu kultūras mantojumā, ir koncepcija – *Dari to pats! (Do It Yourself!)*. Pamatdoma ir tāda, ka jebkurš var uzkāpt uz skatuves un kļūt par superzvaigzni (“ikviens ir zvaigzne”). Tā tiek nojaukta barjera starp skatuves mākslinieku un skatītājiem. Pamazām tas transformējās priekšstatā, ka jebkurš cilvēks var būt radošs un viņa aktivitātes ir vērtīgas, pat ja viņš nav baudījis akadēmisku muzikālu vai māksliniecisku izglītību.

Arī mūsdienās bieži vien “parasti” cilvēki kļūst par šovu zvaigznēm un daudzi televīzijas raidījumi kultivē šo panku ideju (amatierismu). Piemēram, šovi *Dejo ar zvaigzni, Dziedi ar zvaigzni u. tml.* Neapšaubāmi tas rada demokrātiskāku radošo aktivitāšu vidi un paver cilvēkiem papildus iespējas ārpus savas profesionālās ikdienas.

Panku stils nav viendabīgs nedz mūzikā, nedz apģērbā. Pastāv daudzveidīgi novirzieni. Tomēr ir arī kopīgas raksturīgas iezīmes, kas lielākajai daļai cilvēku asociējas ar pankiem.

Spilgtākā no tām ir “grebene” – īpaša frizūra, karā mati sānos izdzīti vai īsāki nekā galvas vidū, kas parasti uzkasīti gaisā. Pie tam mati ir visdažādākās krāsās: sarkani, rozā, oranži, zaļi, zili utt. Panku stilam raksturīgas ādas vai džinsa auduma bikses, vestes, armijas stila zābaki, kedas, ķēdes, rāvējslēdži, saspraudes, T-krekli ar ironiskiem uzrakstiem vai ar norādi uz muzikālo gaumi vai politiskajiem uzskatiem, džemperis ar kapuci. Jāatzīmē, ka daudzu subkultūru apģērba un aksesuāru elementi, kas kādreiz tracināja sabiedrības konservatīvāko daļu, ļoti ātri nonāca modes skatēs, rūpnieciskajā ražošanā un iedzīvotāju garderobē, zaudējot loģisko saikni ar subkultūru. Sevišķi šādā aspektā izceļas hipiju un panku apģērba ietekmes. Piemēram, pateicoties pankiem, sevišķi populāras kļuvušas saplēstas džinsu bikses. No subkultūru vides uz “pelēko” sabiedrību pārceļoja arī tetovējumi, pīrsings, vēlme un drosme eksperimentēt, šokēt apkārtējos.

“Necik tālu no politikas un protestiem nav arī panku kustība. Deviņdesmitajos gados tu biji pārliecināts panks un cīnījies pret valdošo iekārtu. Kādas ir atšķirības

starp panku kultūru tagad un toreiz?

Toreiz viss bija savādāk. Mēs protestējām pret pastāvošo iekārtu un bijām cieši vienoti ar mūziku, jo mūzika bija arī vienīgais, kas bija kaut kas progresīvs un kaut ko pārstāvēja, kur nebija tādas propagandas, ko sniedza valsts tajā laikā. Par mūsdienu pankiem neko sliktu negribu teikt. Pirmkārt, jābūt pārliecībai. Ja cilvēks uzskata, ka viņš ir panks, viņam ir attiecīgi jāievieš kaut kādas novitātes, kaut kas savādāks nekā pārējiem cilvēkiem. Un jāizskatās savādāk. Panku kultūra man joprojām ir tuva, bet uzskatu, ka tagad vairāk ir tie melnie - ar melniem matiem, acīm. Daudzi ir arī tie svētdienas panki.”

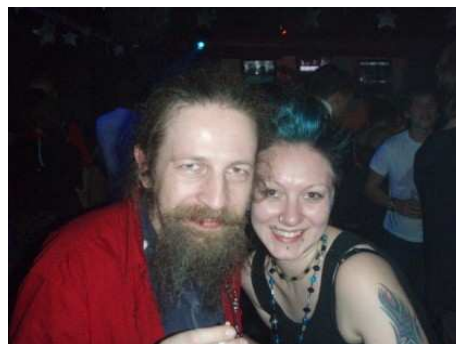
(No intervija ar Gvido Lingu, <http://mango.delfi.lv>, 2009. 26. janvāris)

Jautājumi diskusijai:

Vai Jums ir pieņemams panku vizuālais tēls? Kāpēc daudzi cilvēki nesaprot pankus?

Vai Jūs spētu draudzēties ar pankiem? Panciskums ir šovs vai dzīves veids?

Latvijas panku aktivitātes. Panki ir dzīvi!

Goti

Mūsdienu gotu subkultūru raksturo savdabīgs dzīves stils. Tā pamatā ir vēlme izzināt maģisko un dēmonisko, tumšo un apslēpto, neizzināto un neaptveramo. Gotu atšķirīgo pasaules skatu punktu nosaka individuālisms, teatrālisms, emocionalitāte, asaras un nāves kults, interese par neikdienišķo un estētiski meklējumi. Savos šovos un apģērbā goti satuvina un uzsver dzīves un nāves savstarpējo saikni. Goti ir estētu subkultūra, viņi noraida lēto un vienkāršo pasaules skatījumu, redzamais un izzināmais ir durvis uz apslēptu realitāti. Par tipiskām gotu pulcēšanās vietām tiek uzskatītas, kapsētas, pilsdrupas, vecas, nomaļas baznīcas u. tml., tomēr mūsdienās tas

visticamāk ir tikai šovu elements un goti tiekas turpat, kur visi citi: klubos. Kā rituāla priekšmeti tiek lietoti krusti, melnas, mākslīgas rozes u. tml. Neatņemama tēla sastāvdaļa ir gotiskās mūzikas klausīšanās (gotiskais roks, metāls).

Gotu subkultūras priekšteči ir gan 18. gadsimta vidū radusies interese par viduslaiku gotisko arhitektūru un mākslu, gan gotiskā literatūra un gotiskais kino. Par pirmo gotiskās literatūras darbu uzskata H. Valpola romānu "Otranto pils" (1764). Par nozīmīgākiem darbiem 19. gadsimtā uzskatāmi M. Šellijas *Frankenšteins* (1818), Dž. V. Polidori *Vampīrs* (1819), B. Stokera *Drakula* (1897). Par gotiskās literatūras bestselleru rakstnieci uzskatāma A. Redklifa (1764-1823). Interese par gotisko veidojās kā Apgaismības laikmeta kontrkultūra. Pretēji Apgaismības prāta kultam, gotika saistījās ar iracionālo, tumšo un noslēpumaino. Romānu darbība parasti norisinās viduslaiku pilīs, apsēstās mājās, sižetu piepilda šausmas, asinsizliešanas, tumsa, nolemtība, pārdabiskais, ārprāts, dažādi pagātnes noslēpumi, kaislību, nolādējumi un nāve. Gotiskā literatūra iespaidoja ne tikai mūsdienu gotu tēlu, bet arī šausmu literatūru un kino, spoku stāstus, kas mūsdienu folklorā ir viens no populārākajiem žanriem.

Pirmā gotu paaudze parādījās Lielbritānijā 20. gadsimta 70. gadu beigās kā panku kustības atvase. Par gotiskās mūzikas sākumu uzskata *Bauhaus* zobgalīgo singlu *Bela Lugosi's Dead*. Mūzikā saklausāmā mistika un pārdabiskais iedvesmoja jaunas subkultūras veidošanos. Par pirmās gotu mūzikas paaudzes līderiem uzskatāmas grupas *The Damned*, *Bauhaus*, *Siouxie and the Banshees*, *Sisters of Mercy*.

Otrās paaudzes gotiskās mūzikas ikonas bija *The Shroud*, *Rosetta Stone*, *London After Midnight*, kas sevi jau sauca par gotiem un apzinājās par piederīgām sevišķai gotu subkultūras estētikai un pasaules skatījumam.

Trešā gotu paaudze veidojās 20. gadsimta 90. gadu beigās. To iemieso *Merilins Mensons*, *The Cure*. Sākot ar šo laiku gotu subkultūra strauji izplatās, piesaistot daudz jaunu cilvēku, komercializējas un kļūst par populārāko subkultūru. Šobrīd gan visai grūti viennozīmīgi raksturot gotu subkultūru, jo to veido daudzi (ap 140!) novirzieni.

Gota vizuālo tēlu kā estētisks ideāls raksturo mākslīgais iepretim dabiskajam. Apģērbs ir melnā vai vismaz tumšā krāsā, kas kontrastējas ar sejas bālumu un melnbalto meikapu – melna lūpu krāsa, melnas acu ēnas, noskūtas un uzzīmētas uzacis. Mati parasti melni krāsoti vai izbalināti rudi, sarkani. Mūsdienās gotu klasisko

melnbalto estētiku variē kibergoti, kas aktualizē “indīgi” sarkano, violeto, zaļo, zilo gan grimā, gan frizūrā, matos ietin vadus vai veido dredus.

Gotu apģērbs un mode ir daudzveidīga. Gotiskajā sadzīvo gan viduslaiku, renesanses un baroka laikmeta aristokrātu galma kultūras kuplās kleitās, garie svārki, korsetes, platās piedurknes, ādas drēbes u.c. aksesuāri, gan 18. -19. gadsimta revolucionārā dzejnieka tēls (balti krekli ar volāniem, samta audums), operas stila apmetņi, cimdi no samta, atlasa vai lateksa, - sevišķi iemīļoti gotu materiāli. Tāpat arī Viktorijas laikmeta un rokoko infantīlims – stilizēts bērnišķīgums, ko raksturo taisni mati uz pieres, tumšas, akcentētas bantes, korsete, getras, svārki līdz ceļiem, kurpes. Visprecīzāk to mūsdienās simbolizē Japānas pusaudžu vidū populārais *Gotiskās Lolitas* tēls. Gotiskā Lolita mūsdienās dažkārt tiek raksturota kā atsevišķa subkultūra.

Nozīmīga ir panku kustības ietekme – armijas tipa šņorzābaki, dzelksņainas ādas jakas, jostas, rokassprādzes, kaklasiksna (‘spaiki’), tetovējumi, pīrsings mēlē, degunā, lūpā, ausīs, uzacīs, tīkliņveida vai melnbaltas zeķubikses, krekli u. tml.

Tikpat eklektiska ir gotu simbolika. Tajā dominē ar okultismu un pagānismu saistīta simbolika (piemēram, pentagramma – piecstaru zvaigzne aplī, kas aizgūta no sātānisma, lai šokētu līdzcilvēkus, haosa simbols – astoņstaru zvaigzne, apgriezti krusti), sudraba priekšmeti. No ēģiptiešu kultūras aizgūtais ēģiptiešu krusts ar cilpu galā – anks (mūsdienās populārākais gotu simbols), ēģiptiešu dieva Ra acs. No kristietības aizgūtā Kristus krustā sišanas scēna, ķeltu krusti un ornamentu. Dažādi nāves simboli un vēstneši – rotājumi ar galvaskausiem, kapakmeņiem, kraukļi, sikspārņi. Viss, kas simbolizē aizkapa dzīvi un pasauli – mūmijas, vampīri, no vudū aizgūtie zombiji.

Emo

Emo ir tipiska pusaudžu un jauniešu subkultūra, kas mantojusi un pārveidojusi atsevišķus panku un gotu subkultūras stilistiskos paņēmienus. Tā veidojusies Amerikas Savienotajās Valstīs (Vašingtonas štatā) 20. gadsimta 80. gadu vidū. Popularitāti ieguvusi 2000. gadu sākumā, pateicoties globālā mūzikas kanāla MTV ietekmei, kas akcentē viedokli, ka emo ir saistīti ar sevišķu emocionalitāti. Tas atbilst emo pašreferenci, ka viņi ir emocionāli bagātas un unikālas personības, kuru izcilību apkārtējie (vecāki, skolotāji, draugi) neizprot un nenovērtē, par ko arī stāsta viņu dziesmu teksti. Raksturīga melanholijs, grūtsirdība, depresija, nomāktība. Viņi cenšas nesmaidīt. Mūziku raksturo viegls melanholisks pankroks, indī roks. Ģērbjas melnās

vai vismaz tumšas krāsas drēbēs, grims, kas raksturīgs gotiem, tetovējumi, no pankiem aizgūtie – šaurie džinsi (“stabulenes”), sportiska tipa apavi (kedas, tenisčības), melnas žaketes, T-krekli, jakas, džemperī. Tipiska emo atpazīšanas zīme – šalle, tumšas krāsas vai melni mati, kas aizsedz 3/5 sejas labās acs pusē.

Skinhedi

Skinhedu (angliski *skinheads skūtgalvji*) subkultūra radās 20. gadsimta 60. gados Lielbritānijā, kā modu subkultūras atzars, kuras vizuālā tēla raksturīga pazīme bija īsi skūti mati. 70. gados tie iesaistījās masu nekārtībās futbola spēļu laikā, tā piesaistot sev masu mediju un sabiedrības uzmanību. Diezgan drīz atsevišķas skinu grupas savā paspārnē paņēma radikālas labējās partijas un rasistiskas organizācijas. Modu subkultūrai bija raksturīga patērētājiļozofija, mūzika (laikmeta ikona *The Who*) un skūtertipa motorollerī. PSRS ekvivalents bija stilīgie (stiļagi), kas aizrāvās ar padomju sabiedrībai “kaitīgajām” Rietumu vērtībām, importa precēm, džezu un fokstrotu. Savukārt tie, kuriem nebija līdzekļu, lai sekotu līdzī modei, piemēram, strādnieku bērni, iztika ar praktisko stilu, kas derēja arī darbam — tēraudu apkalti zābaku purngali, šauras džinsi, darba krekli un bikšturi.

Skinhedu subkultūra nav viendabīga, starp atsevišķiem novirzieniem un grupām dažkārt ir klaji naidīgas un agresīvas attiecībās. Tāpat arī pret citu subkultūrgrupu pārstāvjiem. Lielā mērā piederību subkultūras apakšgrupai nosaka attieksme pret citām tautām un rasēm. Tradicionāli skinhedus iedala trīs lielākos novirzienos:

1. Tradicionālie skini, kas identificējas ar kustības pirmsākumiem, tā laika ģērbšanās un mūzikas stilu, strādnieku lepnumu un pašapziņu.
2. Naci-skinhedi (arī White Power), kas piekopj agresīvu labējo politiku, popularizē rasisma un ekstrēma nacionālisma idejas.
3. SHARP (*Skinheads Against Racial Prejudice*) skini. Tie veidojās 1987. gadā, lai protestētu pret rasismu, ko masu mediji un sabiedrība saistīja ar skinhediem. Tad veidojās arī citas antirasisma skinhedu grupas (piemēram, ARA (*Anti-Racist Action*), 1988.)

Mūsdienās skinhedi sev uzmanību parasti piesaista ar rasistiskiem lozungiem un akcijām, brutālu vardarbību, agresivitāti. Šķiet, ka tieši šīs kustības negatīvie aspekti ir tas, kas daudzus piesaista, jo lielākajai daļai dalībnieku trūkst jēlkāda priekšstata par grupas tradicionālajām, sākotnējām vērtībām.

Delfu metode: skolēni uzraksta savus viedokļus par katru aplūkoto subkultūru viena teikuma veidā. Savstarpējā diskusijā noskaidro klases dominējošo viedokli un perifēros uzskatus.

Literatūras un tīmekļa resursu saraksts:

Austruma, S., Muižarāja, I. 2010. Kulturoloģija vidusskolai. Rīga: Zvaigzne ABC.

Ērgle, A., Purēns, V., Sviestiņa, I. 2009. Kulturoloģija. Rīga: Raka.

Vāvere, K. 2009. 101 mūzikas albums vērtīgai kolekcijai. Rīga: Dienas Grāmata.

<http://en.wikipedia.org>

www.b-masquerade.lv

www.delfi.lv

<http://mango.delfi.lv>

www.emo-friends.com

www.gothic.lv

www.istockphoto.com

www.landrei.glogster.com

www.japaneselifestyle.com

www.kowalgdf.spreadshirt.pl

www.ankh.lv

www.hipiji.lv

www.truemetal.lv

www.touregypt.net

www.spoki.lv

www.vamp.org

www.epadomi.lv